

NHÂN HỌC HÌNH ẢNH

1. Mã học phần: ANT 3022
2. Số tín chỉ: 03
3. Học phần tiên quyết: ANT 1100
4. Ngôn ngữ giảng dạy: Tiếng Việt
5. Giảng viên:
 - Giảng viên 1: TS. Nguyễn Trường Giang, Khoa Nhân học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội.
 - Giảng viên 2: PGS. TS. Bùi Quang Thắng, Viện Văn hóa – Nghệ thuật quốc gia
6. Mục tiêu học phần:

Trang bị cho sinh viên (1) có những tri thức cơ bản về nhân học hình ảnh, một ngành khoa học nghiên cứu về văn hóa - xã hội loài người bằng phương tiện hình ảnh; và (2) sinh viên hiểu và nắm được các tri thức về những vấn đề lý thuyết (bao gồm các khái niệm, cách tiếp cận và các lập luận lý thuyết), phương pháp thể hiện và tri thức nhân học cơ bản về các vấn đề văn hóa xã hội của con người bằng hình ảnh.

7. Chuẩn đầu ra của học phần:
 - Về kiến thức: Sinh viên có những kiến thức cơ bản về lý thuyết cũng như thực hành để hiểu về hành vi văn hoá của con người thông qua phương tiện hình ảnh
 - Về kỹ năng: Sinh viên có khả năng hiểu cách thể hiện văn hóa từ góc độ nhân học hình ảnh, hỗ trợ cho những kỹ năng thể hiện bằng văn bản.
 - Về thái độ: Sinh viên có thái độ tích cực đối với các tộc người, con người khác. Họ là ai? Nên tìm hiểu thế nào thông qua các phương tiện hình ảnh?
8. Phương pháp kiểm tra đánh giá:
 - *Kiểm tra và tiêu chí đánh giá*:
 - + Điểm đánh giá thường xuyên: Được chấm dựa trên các cơ sở sau: đến lớp đều đặn, đúng giờ; chuẩn bị bài tốt; tích cực tham gia thảo luận, lắng nghe và phản hồi sinh viên khác thảo luận. Riêng phần thảo luận có liên quan đến phương pháp nghiên cứu trong nhân học, nên sinh viên có thể sẽ được yêu cầu làm một bài tập quan sát tham gia.
 - + Điểm thi giữa kỳ: Được đánh giá bằng bài thi viết kiểm tra kiến thức của sinh viên đã tích lũy được cho đến thời điểm thi. Sinh viên sẽ được thông báo trước 01 tuần về những nội dung để chuẩn bị.

- + Điểm thi hết môn: Được đánh giá bằng bài thi viết kiểm tra kiến thức của môn học trong học kỳ. Sinh viên sẽ được thông báo về nội dung ôn tập để chuẩn bị.
- *Phân bố điểm:*

TT	Loại điểm	Tỷ lệ %	Ghi chú
1)	Đánh giá thường xuyên	10	
2)	Thi giữa kỳ	30	
3)	Thi hết môn	60	Sinh viên chỉ được tham gia thi hết môn nếu có đủ 2 điểm đánh giá thường xuyên và giữa kỳ đạt từ điểm D trở lên.
	Tổng cộng	100	

9. Giáo trình bắt buộc:

- Hockings, Paul. Ed. 2003. *Principles Of Visual Anthropology [Nguyên lý Nhân học Hình ảnh]*. 3rd edition. Walter de Gruyter.
- Ruby, Jay. 2000. *Picturing Culture: Explorations of Film and Anthropology [Văn hóa ảnh: Khám phá phim và nhân học]*. Chicago: University of Chicago Press.
- Mac Dougal. 1998. *Transcultural Cinema [Cinema xuyên văn hóa]*. Princeton University Press.
- Sarah Pink. 2001. *Doing Visual Ethnography [Nghiên cứu dân tộc học hình ảnh]*. London: SAGE Publications.
- Barbash, Ilisa và Licien Tylor. 1997. *Cross-Cultural Filmmaking [Làm phim xuyên các nền văn hóa]*. Los Angeles: University of California Press.
- Nguyễn Văn Ánh (chủ biên) *Nhân học hình ảnh*, Nhà xuất bản văn hoá năm, Tp Hồ Chí Minh, 2010
- Nguyễn Trường Giang, *Phim cộng đồng và vấn đề nhập cư, trường hợp người Thái ở Hà Nội*, NXB Thế giới 2009.
- Nguyễn Trường Giang, *Những bức ảnh, những câu chuyện và sự thay đổi của cộng đồng*, Isee và Care international phối hợp thực hiện, 2012.

6.2.Học liệu phim

- Robert Flaherty, *Nanook of the North* [Người Nanook ở Phương Bắc]
- Jean Rouch, *Chronique d'un été (Lịch trình mùa hè)* and *Les Maîtres Fous [Thầy Saman điên]*

- John Marshall, *The Hunters*
- Tim Asch, *The Ax fight*[Trận chiến bằng rìu] và *A Celebration of Origins*[Nghĩ lễ cội nguồn].
- David MacDougall, *Photo wallahs*,
- Erik de Maaker, *Teyyam: the Annual Visit of the God Vishnumurti* [*Teyyam: Cuộc viếng thăm thường niên của Thần Vishnumurti*]
- *The Video in the Villages* series [Video về các làng]
- Victor Masayeva, *Imagining Indians*[Người da đỏ tưởng tượng]
- Bảo tàng Dân tộc học Việt Nam: *Một thời để nhớ*
- Bảo tàng Dân tộc học Việt Nam: *Câu chuyện sáu cộng đồng*
- Trịnh Thị Thi: *Love Man Love Woman*
- Nguyễn Trường Giang, *Hàng Buồm nhìn từ nhiều góc phố*, Jica, Japan 2006
- *Một thời để nhớ*, VME, 2006
- *Người Thái chúng tôi*, VME, 2009
- Nguyễn Trường Giang, *Chuyện về lễ hội Smithsonian từ tiếng nói cộng đồng*, 2009, Cục di sản.
- Nguyễn Trường Giang, *Xem phim Đồng nát, người quê ở phố*, VME 2011
- *Xem phim Nhịp chiêng 9x*, VME 2012
- *Văn hoá của mình*, video clip, Isee, 2012

10. Tóm tắt nội dung:

Nhân học hình ảnh ngày càng có vai trò quan trọng trong nghiên cứu về văn hoá, mối quan hệ giao tiếp của con người. Ngày nay, với kỹ thuật số, các nhà nhân học có thể phân tích một cách tinh tế những khía cạnh khác nhau của văn hóa, tôn giáo, nghi lễ, các vấn đề xã hội gia đình, v.v. Mặt khác, phương tiện hình ảnh giúp cho những dân tộc bản địa những cách tiếp cận, sáng kiến mới để thể hiện chính cộng đồng của mình, phong cách sống, thực hành truyền thống và xã hội bằng một cách dễ hiểu và sinh động. Mục đích của khoá học cung cấp cho học viên những lý thuyết hiện nay về nhân học hình ảnh và làm phim dân tộc học thông qua bài giảng và xem phim. Khoá học giúp sinh viên không chỉ giúp sinh viên có cách nhìn nhận mới về đối tượng nghiên cứu và lĩnh hội các cách tiếp cận nghiên cứu từ góc độ nhân học hình ảnh, mà hiểu những vấn đề thực hành thể hiện các vấn đề nghiên cứu văn hoá, tôn giáo, xã hội bằng hình ảnh.

11. Nội dung chi tiết:

Bài 1. Khái quát về nhân học hình ảnh trên thế giới và định hướng mới trong tương lai

1. Định nghĩa Nhân học hình ảnh
2. Phạm vi hoạt động của nhân học hình ảnh
3. Sơ lược về lịch sử hình thành của ngành nhân học hình ảnh
 - 3.1. Nhân học hình ảnh Mỹ từng bước chuyên nghiệp hóa
 - 3.2. Châu Âu, Úc và Nhật Bản
4. Định dạng mới, liên kết phương tiện mới

Bài 2. Lịch sử phim dân tộc các chức năng của phim dân tộc học

1. Khái niệm dân tộc học (*ethnology*) và miêu tả dân tộc học (*ethnography*)
2. Định nghĩa phim dân tộc học
3. Vài nét về lịch sử phát triển phim dân tộc học
 - 3.1. Truyền thống Pháp
 - 3.2. Truyền thống Mỹ
 - 3.3. Truyền thống Úc
4. Phim dân tộc học trên truyền hình
5. Phim dân tộc học trong các trường đại học
6. Mục đích, vai trò, chức năng của phim dân tộc học
7. Phương pháp làm phim dân tộc học
 - 7.1. Ống kính tham dự Robert Flaherty – máy quay tham dự
 - 7.2. Điện ảnh trực tiếp
8. Quan điểm về lưu trữ tư liệu

Bài 3: Mối quan hệ 3 chiều của phim dân tộc học và nhân học

1. Cặp quan hệ thứ nhất: Người làm phim/ người được làm phim và ngược lại
2. Cặp quan hệ thứ hai: Người làm phim/ người xem phim và ngược lại
3. Cặp quan hệ thứ ba: Người xem phim/ người được làm phim và ngược lại

Bài 4 Sử dụng phim ảnh trong nghiên cứu nhân học

1. Những đòi hỏi mới trong nghiên cứu nhân học trong giai đoạn số hóa.
2. Lợi thế sử dụng máy quay video và máy ảnh trong nghiên cứu nhân học
 - 2.1. Kỹ thuật hiện đại
 - 2.2. Ghi chép chi tiết các động tác cơ thể phi ngôn ngữ
 - 2.3. Nguồn tư liệu khách quan, chân thực có sức hấp dẫn
 - 2.4. Những thay đổi trong lý thuyết nhân học đề cao tiếng nói người trong cuộc
3. Sử dụng máy quay video và máy ảnh trong nghiên cứu thực địa.
 - 3.1. Về kỹ thuật:
 - 3.2. Về phương pháp
4. Mong muốn trong tương lai

Bài 5: Vai trò phim ảnh trong nghiên cứu nhân học

1. Vai trò quan trọng của ảnh và nhiếp ảnh trong nghiên cứu nhân học
 - 1.1. Ảnh trong khảo cổ học và nghiên cứu thực địa

1.2. Ảnh trong nghiên cứu dân tộc học và khả năng lưu trữ

2. Tri thức của người bản xứ thông qua các phương pháp hình ảnh

2.1. *Kỹ thuật khơi gợi/elicitation technique*

2.2. *Khơi gợi bằng phim ảnh*

Bài 6: Một số vấn đề về phim dân tộc học và nhân học Việt Nam

1. Bối cảnh chung

1.1. Chuyển đổi từ nghiên cứu dân tộc học sang nhân học

1.2. Từ thập kỉ cuối của thế kỉ XX, thế giới có những thay đổi lớn lao trong khoa học kĩ thuật

1.3. Tiếp cận với bên ngoài

2. Một số nội dung cơ bản của phim dân tộc học/nhân học

2.1. Các chủ đề, đề tài trong sự thay đổi vận động

2.2. Bố cục của phim

2.3. Thể hiện giọng nói nào trong phim

2.4. Nói bằng ngôn ngữ nào

2.5. Nhu cầu và sự đón nhận của công chúng

Bài 7 : Phim dựa vào cộng đồng

1. *Khái niệm phim cộng đồng*

2. Những chương trình phim dựa vào cộng đồng

3. Vì sao phải đề cao câu chuyện cộng đồng trong phim dân tộc học.

4. Phương pháp làm phim cộng đồng

5. Những thách thức khi làm phim cộng đồng

6. Giải pháp

7. Hiệu quả

Bài 8: Kể chuyện bằng hình ảnh, một cách tiếp cận mới trong nhân học

1. Các thuật ngữ, khái niệm cơ bản liên quan đến phương pháp photovoice

1.1. Thế nào là Photovoice

1.2. Khái niệm cơ bản của Photovoice

1.3. Các từ khóa, khái niệm cơ bản của các thành tố liên quan đến phương pháp photovoice

2. Một số dự án nghiên cứu dựa vào cộng đồng sử dụng phương pháp photovoice

2.1. Những dự án được thực hiện ở nước ngoài

2.2. Những dự án được thực hiện tại Việt Nam

Bài 9: Biên tập video với phần mềm thông dụng và những nguyên tắc chung trong nhiếp ảnh

1. Biên tập video với các phần mềm thông dụng

1.1. Khái niệm dựng phi tuyến tính (nonlinear video) và tuyến tính (linear)

- 1.2. Dụng tuyến tính (linear video)
 - 1.3. Một số thiết bị dựng phi tuyến
 - 1.4. Kỹ thuật dựng trên phần mềm ADOBE PREMIERE 2.0
 - 1.5. Mẫu phiếu dùng cho sinh viên Nhân học làm theo nhóm hoặc cá nhân
2. Một số nguyên tắc kỹ thuật trong nhiếp ảnh
 - 2.1. Nguyên tắc vận hành máy ảnh
 - 2.2. Bố cục hình ảnh
 - 2.3. Ánh sáng là câu chuyện kể

GIẢNG VIÊN

TS Nguyễn Trường Giang

CHỦ NHIỆM
KHOA

Nguyễn Văn Sửu

KT. HIỆU TRƯỞNG
PHÓ HIỆU TRƯỞNG
PGS.TS. Nguyễn Văn Kim